

Warszawa, 2 lutego 2024 r.

**Ministerstwo Infrastruktury
Departament Kontroli
ul. Chałubińskiego 4/6
00-928 Warszawa**

PETYCJA

Szanowni Państwo,

w imieniu własnym wnoszę o wprowadzenie zmiany do treści § 18 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 11 stycznia 2021 r. w sprawie pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych w celu likwidacji monopolu jednostek organizacyjnych PKP SA do przeprowadzenia oceny zdolności fizycznej i psychicznej pracowników oraz osób przyjmowanych do pracy na stanowiskach kolejowych.

UZASADNIENIE

Zgodnie z treścią art. 22d ustawy z dnia 28 marca 2003 roku o transporcie kolejowym (dalej „Ustawa”) do katalogu pracowników wymagających specjalistycznych badań lekarskich należą dyżurny ruchu, nastawniczy, zwrotniczy, kierownik pociągu, ustawiacz, manewrowy, rewident taboru, automatyk, toromistrz, dróżnik przejazdowy oraz prowadzący pojazdy kolejowe, a § 18 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 11 stycznia 2021 r. w sprawie pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych (dalej „Rozporządzenie”) wskazuje, że jednostkami „uprawnionymi do oceny zdolności fizycznej i psychicznej osób przyjmowanych do pracy na stanowiskach kolejowych oraz pracowników są:

- 1) komórki organizacyjne Kolejowego Zakładu Medycyny Pracy;
- 2) Centrum Naukowe Medycyny Kolejowej.

(w tym miejscu należy podkreślić, że w katalogu stanowisk wymienianych w Ustawie nie znajdziemy maszynistów, do czego powrócę w dalszej części petycji).

Powyższe podmioty są jednostkami organizacyjnymi spółki Polskie Koleje Państwowe S.A, która to spółka bezpośrednio lub pośrednio kontroluje największych graczy na rynku

kolejowym w tym PKP Intercity S.A oraz PKP Cargo S.A oraz jest powiązana z zarządcą infrastruktury PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Taka organizacja wstępnych, okresowych oraz kontrolnych badań lekarskich pracowników kolejowych budzi wątpliwości w zakresie równoprawnego traktowania podmiotów kierujących na pracowników na obowiązkowe badania lekarskie, niewątpliwie natomiast powoduje konsekwencje towarzyszące zmonopolizowanym obszarom rynku – czyli wysoką cenę oraz skrajnie niską jakość obsługi klienta, jakim jest zgłaszający się na badania pracownik kolejowy. Przez większość życia zawodowego byłem związany z koleją i w związku z tym miałem okazję osobiście doświadczyć „przyjemności” takich badań, kolejki, pokrzykiwania, niejednokrotnie chamstwo (rzadko dotyczyło lekarzy choć i takie przypadki się zdarzały ale było niemal standardem obsługi przez personel pomocniczy). W ośrodkach, które znam nic się nie zmieniło od lat 80, wyglądają tak samo jak czterdzieści lat temu, za to kolejki i czas oczekiwania wielokrotnie się wydłużyły. Przypadki braku lekarzy, ich spóźnień, przesyłania pacjentów do innych ośrodków są na porządku dziennym. Standardom obsługi w kolejowej medycynie pracy mógłbym napisać jeszcze wiele stron, ale jest to raczej materiał na skargę a nie petycję. Moim zdaniem w dużej mierze wynika to właśnie z wprowadzonego monopolu przeprowadzania takich badań.

Inaczej natomiast jest zorganizowany system oceny zdrowotnej maszynistów. Zgodnie z art. 22a ust. 1 pkt 3 Ustawy Prezes UTK prowadzi listę podmiotów uprawnionych do przeprowadzania badań lekarskich i psychologicznych oraz orzekania, w celu sprawdzenia spełnienia wymagań zdrowotnych, fizycznych i psychicznych, niezbędnych do uzyskania licencji oraz świadectwa maszynisty, a także zachowania ich ważności. Wymagania w stosunku do takich podmiotów określa rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 17 października 2014 r. w sprawie listy podmiotów uprawnionych do przeprowadzania badań lekarskich i psychologicznych oraz orzekania w celu sprawdzenia spełnienia wymagań zdrowotnych, fizycznych i psychicznych, niezbędnych do uzyskania licencji maszynisty oraz świadectwa maszynisty, a także zachowania ich ważności. Co istotne, po spełnieniu wymagań określonych prawem Prezes UTK ma obowiązek wpisania podmiotu na listę, w żadnej mierze nie jest to decyzja uznaniowa. Podkreślić należy również, że ten przepis nie jest martwy – na liście znajdują się podmioty niezależne od Grupy PKP S.A. Należy również pamiętać, że zmiana w tym zakresie nie była powodowana troską o wprowadzenie konkurencji na tym rynku, ale wynikała z konieczności implementacji prawa europejskiego

W związku z tym proponuję zmianę treści § 18 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 11 stycznia 2021 r. w sprawie pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych w następujący sposób:

§ 18 ust. 1 Rozporządzenia otrzymuje brzmienie

Jednostkami uprawnionymi do oceny zdolności fizycznej i psychicznej osób przyjmowanych do pracy na stanowiskach kolejowych oraz pracowników są podmioty wpisane na podmiotów uprawnionych do przeprowadzania badań lekarskich i psychologicznych oraz orzekania, w celu sprawdzenia spełnienia wymagań zdrowotnych, fizycznych i psychicznych, niezbędnych do uzyskania licencji oraz świadectwa maszynisty, a także zachowania ich ważności prowadzoną przez Prezesa UTK.

Na zakończenie trzy uwagi:

1. Zdaję sobie sprawę, że takie rozwiązanie powoduje pewną niespójność pomiędzy tytułem listy, ale niewątpliwie wymagania dla ośrodków przeprowadzających badania maszynistów są szersze niż innych stanowisk kolejowych.
2. Z oczywistych powodów takie rozwiązanie nie wzbudzi „zachwytu” PKP S.A., spółka ta będzie podnosić unikatowość wiedzy posiadanej przez lekarzy Kolejowej Medycyny Pracy. Dla weryfikacji tej „wyjątkowej” wiedzy sugeruję praktyczne sprawdzenie jak wyglądają badania wstępne lub okresowe, ale nie z poziomu VIP, ale jako zwykły pracownik.
3. Do rozważenia pozostawiam również „wyciągnięcie” ze struktur PKP S.A. Centrum Medycyny Kolejowej i przyznanie tej jednostce roli szkolącej i nadzorującej pracę podmiotów uprawnionych do przeprowadzenia badań, jak również inne rozwiązania, które zlikwidują monopol, którego dotyczy petycja.

Nie wyrażam zgody na ujawnienie w Biuletynie Informacji Publicznej podmiotu rozpatrującego petycję lub urzędu go obsługującego, moich danych osobowych w zakresie imienia i nazwiska.